

Завдання II етапу Всеукраїнської олімпіади з економіки. 9,10 клас. 2023-2024н.р.

Тести.

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

1. Рівноважна ціна і рівноважний обсяг виробництва певного товару збільшаться в результаті підвищення:

- А) Ціни доповнюючого товару. Б) Ціни товару-замінника.
В) Акцизного податку на цей товар. Г) Ціни на сировину для виробництва цього товару.

2. Таня купила 3 кг груш за ціною 55 грн. та 4 кг яблук за ціною 25 грн. за кг. Під час споживання вона оцінила корисність третього кілограма груш та четвертого кілограма яблук в 150 ютилів. Наступного разу для максимізації корисності за даного бюджету Тані необхідно купляти:

- А) Більше груш та менше яблук. Б) Більше яблук та менше груш.
В) Більше яблук та більше груш. Г) Структуру споживання змінювати не варто.

3. Функція попиту описується рівнянням $Q_D = 36 - 2P$, а функція пропозиції $Q_S = P + 6$. За цих умов виграш споживачів дорівнює:

- А) 6. Б) 36. В) 64. Г) 72.

4. Якщо номінальна вартість випущеної продукції зросла на 20%, рівень цін зріс на 10%, а кількість робітників знизилась з 20 до 16, то продуктивність праці:

- А. Зросла на 30%. Б. Зросла на 40%. В. Зросла на 50%. Г. Зросла на 36%.

5. Яка з наведених змін загального обсягу виробництва, що відбулась внаслідок впливу збільшення обсягу єдиного змінного ресурсу, ілюструє дію закону спадної віддачі факторів виробництва:

- А) 10; 20; 30; 40. Б) 10; 15; 25; 30. В) 10; 15; 18; 20. Г) 50; 40; 30; 20.

6. Як зміняться рівноважна ціна та обсяг на ринку яблучного соку «Садочок» у результаті підвищення ціни яблучного соку «Смак» та збільшення закупівельних цін на сировину для виробництва яблучного соку «Садочок»:

- А) Підвищиться рівноважна ціна і збільшиться рівноважна кількість.
Б) Підвищиться рівноважна ціна, а рівноважна кількість зменшиться.
В) Знизиться рівноважна ціна, а рівноважна кількість збільшиться.
Г) Підвищиться рівноважна ціна, а рівноважна кількість може збільшитись або зменшитись, або залишитись незмінною.

7. Яка з функцій грошей реалізується при одержанні в банку процентів за депозитом:

- А) Міри вартості. Б) Засобу обігу. В) Засобу платежу. Г) Засобу нагромадження.

8. Використовуючи дані щодо структури грошової маси, визначте величину поточних рахунків:

Грошовий агрегат	M0	M1	M2	M3
Величина грошового агрегату, млрд. г.о.	110	450	700	800

- А) 110 млрд. г.о. Б) 340 млрд. г.о. В) 250 млрд. г.о. Г) 100 млрд. г.о.

9. Бізнесмен узяв у банку кредит на суму 500 тис. грн. од. під 30% річних терміном на 2 роки зі щорічною сплатою процентів. Визначте, яку суму він має повернути банку:

- А) 300 тис. грн. од. Б) 650 тис. грн. од. В) 800 тис. грн. од. Г) 845 тис. грн. од.

10. Укажіть, у результаті дії якого чинника підвищиться рівноважна ціна, а рівноважна кількість товару зменшиться:

- А) Збільшення доходу споживачів. Б) Збільшення акцизного податку на товар.
В) Підвищення ціни товару-замінника. Г) Запровадження нових технологій виробництва.

11. Що з перерахованого не буде сприяти збільшенню продуктивності праці:

- А) Технологічний прогрес. Б) Збільшення витрат на оздоровлення робітників.
В) Збільшення чисельності робітників. Г) Досягнення економії на масштабах.

12. Яке з тверджень НЕ правильне?

- А) Збільшення доходу споживача відображається паралельним зсувом бюджетної лінії праворуч.
Б) Раціональний споживач збільшує граничну корисність кожного товару.
В) Бюджетна лінія не визначає уподобань споживача.
Г) Крива байдужості характеризує незмінну загальну корисність.

13. Швидкість обігу грошової одиниці зменшилась на 10% за незмінного обсягу виробництва. Рівень цін спочатку підвищився на 20%, а потім – ще на 5%. За цих умов обсяг грошової маси збільшиться на:

- А) 15%. Б) 25%. В) 35%. Г) 40%.

14. Попит на деякий товар описується функцією $Q_d = 250 - 5P$. Це означає, що за умови досягнення максимального виторгу ціна і обсяг продажу дорівнюватимуть відповідно:

А) $P = 25$; $Q = 125$. Б) $P = 35$; $Q = 75$. В) $P = 45$; $Q = 25$. Г) $P = 15$; $Q = 175$.

15. Якщо підвищується ціна одного товару, то

А) Відбувається зміна розташування кривої байдужості. Б) Зменшується його корисність.
В) Відбувається паралельний зсув бюджетної лінії. Г) Змінюється нахил бюджетної лінії.

Творче завдання (5 балів).

Наведіть продукти-субститути та комплементи, які ви споживаєте на сніданок. Як зміниться ціна на даний товар внаслідок підвищення цін на товар-субститут та товар-комплемент?

Задача 1 (10 балів).

Функція попиту на деякий товар має вигляд $Q_d = 120 - 4P$, а функція пропозиції - $Q_s = 2P - 30$.

- 1) Який розмір податку на кожну одиницю товару, який повинен сплачувати виробник цього товару, встановила держава, якщо рівноважна ціна після його запровадження встановилась на рівні 27 гр. од. за одиницю товару?
- 2) Знайдіть надходження до бюджету від запровадження цього податку.
- 3) На скільки відсотків змінився при цьому вигравш споживачів?
- 4) Проілюструйте ситуацію графічно.

Задача 2 (10 балів).

Мале підприємство налагодило виробництво стільців і табуреток. Спочатку в першому цеху виготовляли стільці, а в другому цеху – табуретки. В результаті було виготовлено 36 стільців та 90 табуреток.

Але з'ясувалося, що робота була розподілена вкрай неефективно, оскільки в першому цеху, виготовляючи стілець, втрачали на 0,5 табуретки більше, ніж втрачали б у другому цеху.

Наступного дня було вирішено, що третину часу кожен цех буде виготовляти стільці, а дві третини часу – табуретки. В результаті було виготовлено 32 стільці.

Побудуйте денну криву виробничих можливостей підприємства за умови, що виробництво організовано з максимальною ефективністю, а альтернативна вартість виробництва стільців для кожного цеху постійна.

**Час виконання завдань – 3 години.
Загальна кількість – 40 балів.**

Завдання II етапу Всеукраїнської олімпіади з економіки.

11 клас. 2023-2024 н.р.

Тести.

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

1. Інвестиції – це:

- А) Витрати на розширене виробництво, накопичення коштів та збільшення матеріальних запасів.
- Б) Потік коштів, що призводить до зменшення запасів матеріальних капітальних товарів.
- В) Частина коштів, що залишається у домогосподарств після здійснення видатків на споживання.
- Г) Видатки домогосподарств, спрямовані на задоволення власних потреб.

2. Якщо значно збільшилось експортне мито на продукти харчування, то на внутрішньому національному ринку продуктів харчування точка рівноваги змінить своє положення таким чином:

- А) Зміститься ліворуч вздовж кривої попиту.
- Б) Зміститься ліворуч вздовж кривої пропозиції.
- В) Зміститься праворуч вздовж кривої попиту.
- Г) Зміститься праворуч вздовж кривої пропозиції.

3. Попит і пропозиція на ринку певного товару задані такими функціями: $Q_d = 50 - 5P$; $Q_s = -40 + 10P$. За якої верхньої межі цін, встановленої державою, дефіцит товару на ринку становитиме 45 одиниць.

- А) 1 гр. од.
- Б) 3 гр. од.
- В) 6 гр. од.
- Г) Визначити неможливо.

4. Виберіть умову, за якою фірмі на досконало конкурентному ринку слід тимчасово припинити виробництво продукції:

- А) $P \leq AVC$.
- Б) $P > ATC$.
- В) $P = ATC$.
- Г) $AVC < P < ATC$.

5. Ціна товару збільшилась на 10%, що привело до зменшення виторгу від реалізації товару на 10%. За цих умов коефіцієнт цінової еластичності попиту дорівнюватиме:

- А) -1;
- Б) -1,2;
- В) -1,8;
- Г) -10.

6. Кожен із компонентів грошового агрегату M2:

- А) Є компонентом грошового агрегату M3, але може не бути компонентом грошового агрегату M1.
- Б) Є компонентом грошового агрегату M1, але може не бути компонентом грошового агрегату M3.
- В) Є компонентом грошових агрегатів M1 та M3.
- Г) Не є компонентом ані грошового агрегату M1, ані грошового агрегату M3.

7. Якщо гранична норма заміщення одного товару іншим зменшується, то:

- А) Ці товари – досконалі замітники.
- Б) Ці товари – досконалі комплементи.
- В) Один з товарів є товаром нижчої категорії.
- Г) Криві байдужості опуклі до початку координат.

8. В результаті якої комбінації еластичності попиту та еластичності пропозиції тягар акцизного податку легше всього перекласти на споживача?

Попит	Пропозиція
А) еластичний	еластична;
Б) нееластичний	нееластична;
В) еластичний	нееластична;
Г) нееластичний	еластична.

9. Якщо майстер не встановлює фіксованих цін на пошиття модельного одягу, а вирішує, яку ціну призначити для кожного клієнта, то він застосовує:

- А) Цінову дискримінацію першого ступеня.
- Б) Цінову дискримінацію другого ступеня.
- В) Цінову дискримінацію третього ступеня.
- Г) Плаваючу цінову дискримінацію.

10. Залежність виторгу від обсягу продажу на досконало конкурентному ринку деякого товару задано функцією: $TR = 250Q - 0,5Q^2$. Це означає, що за ціни 50 гр. од. буде продано:

- А) 400 од. товару.
- Б) 500 од. товару.
- В) 200 од. товару.
- Г) 250 од. товару.

11. На недосконало конкурентному ринку фірма виготовляє 1 тис. од. продукції і продає її за ціною 2000 грн. за 1 од. При цьому $MR = 1850$ грн., а $MC = 1800$ грн. Для фірми, що намагається оптимізувати свою діяльність, правильним є:

- А) Зменшення обсягів виробництва та підвищення ціни продукції.
- Б) Збільшення прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва та ціни продукції.
- В) Максимізація прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва та зниження ціни продукції.
- Г) Максимізація прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва за незмінної ціни продукції.

12. Якщо протягом двох років поспіль реальний ВВП зменшується, то:

- А) Номінальний ВВП може як збільшуватися, так і зменшуватися.
- Б) Рівень цін може як підвищуватися, так і знижуватися.
- В) Економіка переживає спад.
- Г) Усі відповіді правильні.

13. Різниця між грошовими агрегатами визначається:

- А) Відмінностям між їх функціями.
- Б) Різною швидкістю їх обігу.
- В) Їх різною ліквідністю.
- Г) Різним попитом на них.

14. Пропозиція деякого товару описується функцією $Q_s = 3P - 15$. Графік попиту – пряма лінія. За якого значення рівноважної ціни надлишок виробників буде становити 54 гр. од.?

- А) 9 гр. од.
- Б) 10,5 гр. од.
- В) 11 гр. од.
- Г) 12 гр. од.

15. Якщо функція середніх витрат виробництва в умовах досконалої конкуренції має вигляд: $ATC = 4Q^2 - 80Q + 500$, то за умови мінімізації витрат і наявності економічного прибутку, ціна товару повинна бути:

- А) 10 гр. од.;
- Б) Понад 10 гр. од.;
- В) 100 гр. од.
- Г) понад 100 гр. од.

Творче завдання (5 балів).

Вкажіть, на які товари, на Вашу думку, уряду доцільно вводити акцизний податок. Проаналізуйте, як буде розподілений податковий тягар між виробниками та споживачами на прикладах конкретних груп товарів. Ситуації проілюструйте графічно.

Задача 1 (10 балів).

Функція попиту на деякий товар першої групи споживачів має вигляд $Q_{d1} = 50 - P$, другої групи $Q_{d2} = 70 - 2P$ - а функція пропозиції цього товару - $Q_s = 2P - 30$.

- 1) Який розмір податку на кожен одиницю товару, який повинен сплачувати виробник цього товару, встановила держава, якщо рівноважна ціна після його запровадження встановилась на рівні 36 грн. за одиницю товару?
- 2) Знайдіть надходження до бюджету від запровадження цього податку.
- 3) На скільки відсотків змінився при цьому виграш споживачів?
- 4) Прокоментуйте ситуацію, що склалася на ринку цього товару, після запровадження податку та дайте поради щодо її можливого вирішення.
- 5) Проілюструйте ситуацію графічно.

Задача 2 (10 балів).

Загальна корисність від споживання товарів X та Y раціональним споживачем має вигляд $U = 2XY$, де X, Y – обсяги споживання зазначених товарів. Ціна $P_x = 10$, $P_y = 5$, бюджет споживача $I = 300$.

- 1) Скільки одиниць товарів X та Y придбає раціональний споживач?
- 2) Ціна товару X знизилась до 7,5 грошових одиниць. Як змінилась при цьому структура споживання та загальна корисність від споживання цих товарів?
- 3) Побудуйте лінію «ціна-споживання»
- 4) Запишіть рівняння попиту на товар X.
- 5) Проілюструйте ситуацію графічно.

Час виконання завдань – 3 години.

Загальна кількість – 40 балів